

Warszawa, dnia 17 czerwca 2021

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Znak sprawy: DHZ.zch.870.1.33.2021

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

W związku z oświadczeniem, złożonym przez senatora Jerzego Wcisłę na 24. posiedzeniu Senatu RP w dniu 27 maja br. (pismo znak BPS/043-24-1086/21), uprzejmie informuję, co następuje.

Należy podkreślić, że epizootcja wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) w sezonie 2020/2021 w Europie, w tym również w Polsce, wystąpiła na niespotykaną dotychczas skalę, powodując szczególnie trudną sytuację w regionach z wysoką koncentracją hodowli drobiu.

W stadach dotkniętych chorobą obserwowano nagłe i zwiększone upadki drobiu. Ponadto, równolegle dokonywano zabicia chorych ptaków w ogniskach choroby, co spowodowało nagromadzenie martwego drobiu oczekującego na utylizację. Taka ilość nie była możliwa do natychmiastowego zagospodarowania przez zakłady utylizacyjne.

W związku z dużą liczbą ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków, pojawiających się w szybkim tempie, Inspekcja Weterynaryjna podjęła działania polegające na czasowym przekształceniu i zatwierdzeniu dodatkowych 3 zakładów utylizacyjnych kategorii 3 do przetwarzania materiałów kategorii 2 z ognisk HPAI. Jeden z przekształconych zakładów znajduje się w województwie mazowieckim, w regionie największej koncentracji ognisk HPAI, dwa kolejne zakłady tymczasowe funkcjonują w sąsiadujących województwach, tj. województwie łódzkim i lubelskim.

Aktualnie wszystkie zakłady przetwórcze uprawnione do przetwarzania ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kategorii 1 i 2 oraz spalarnie zlokalizowane na terytorium kraju, prowadzą unieszkodliwianie martwych ptaków z ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków. Zakłady wykorzystują maksymalne moce przerobowe celem przyjęcia jak największej ilości surowca z ognisk choroby oraz

jak najszybszego przetworzenia tych produktów.

Należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami głównym sposobem utylizacji padłych ptaków jest ich przetworzenie w zakładzie utylizacyjnym. W sytuacji gdy przewóz do najbliższego zakładu w celu przetworzenia lub usunięcia produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego zwiększałby niebezpieczeństwo rozprzestrzenienia się choroby, lub gdy liczba padłych lub zabitych zwierząt mogłaby doprowadzić do przekroczenia zdolności zakładów przetwórczych do ich usunięcia w przypadku rozprzestrzeniania się ognisk choroby epizootycznej, istnieje możliwość grzebania takich zwłok.

W takiej sytuacji powiatowy lekarz weterynarii jest uprawniony do wydania decyzji na podstawie art. 19 ust. 1 lit e rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 1069/2009¹ po otrzymaniu wniosku na zastosowanie wskazanego w nim odstępstwa, w którym wskazane zostanie konkretne miejsce grzebania spełniające wymagania, o którym mowa w rozporządzeniu Komisji Europejskiej nr 142/2011². Powiatowy lekarz weterynarii nie wskazuje przy tym, ani nie zapewnia miejsca do grzebania ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego, jest to zadanie gminy i do samorządów lokalnych należy przeprowadzenie odpowiednich czynności związanych z wyznaczeniem takich miejsc.

W ww. sytuacji grzebanie zwłok ptaków może odbywać się na grzebowisku uprzednio utworzonym i prowadzonym przez gminę. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³, na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie prowadzenia grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części, wymagane jest uzyskanie zezwolenia wydawanego w drodze decyzji przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. Wymagania, jakie powinien spełnić przedsiębiorca ubiegający się o ww. zezwolenie określa w drodze uchwały rada gminy.

Gminne jednostki organizacyjne prowadzące na obszarze własnej gminy powyższą działalność, nie mają obowiązku uzyskania ww. zezwoleń, jednakże muszą spełniać warunki wymagane przy ich udzielaniu.

Zarówno przedsiębiorcy, jak i gminne jednostki organizacyjne muszą również zostać zarejestrowane na zasadach ogólnych, zgodnie z art. 6 ust. 1a pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia z zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁴.

Na podstawie delegacji zawartej w art. 60. pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska

---

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. , z późn. zm.).

² Rozporządzenie Komisji (UE) 142/2011 z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, oraz w sprawie wykonania dyrektywy Rady 97/78/WE w odniesieniu do niektórych próbek i przedmiotów zwolnionych z kontroli weterynaryjnych na granicach w myśl tej dyrektywy (Dz. Urz. UE L 054, z 26.2.2011, str.1, z późn. zm.);

³ustawa z dnia 13 września 1996 r o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021r. poz. 888).

⁴ ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia z zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U. z 2020 r. poz. 1421).

oraz o ocenach oddziaływania na środowisko⁵, zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko⁶.

W § 3 ust. 1 pkt 76 ww. rozporządzenia zostały uwzględnione grzebowiska zwłok zwierzęcych jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku ww. przedsięwzięć, mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia (wójt, burmistrz lub prezydent miasta) rozstrzyga, w formie postanowienia, o obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko lub o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a więc czy sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko będzie konieczne.

Przed podjęciem decyzji, organ prowadzący sprawę zwraca się do innych organów, m.in. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, organu właściwego w sprawie ocen wodnoprawnych, Marszałka Województwa, o opinię co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Ww. decyzja środowiskowa wskazuje na to, w jaki sposób należy wykonać dane przedsięwzięcie, aby nie naruszyć stanu środowiska, jak również umożliwia wydanie decyzji – pozwolenie na budowę.

Ponadto, każdorazowo przy wyznaczaniu miejsc do grzebania zwierząt należy brać pod uwagę rekomendacje Ministra Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego.

Reasumując, organizacja grzebowisk na terenach gmin posiadających intensywną produkcję zwierzęcą jest działaniem zgodnym z przepisami obowiązującego prawa. Takie grzebowiska mogą stanowić alternatywę na wypadek czasowego braku możliwości wykorzystywania mocy przerobowych zakładów utylizacyjnych, w sytuacjach szczególnie intensywnych epizootcji.

Zaznaczam przy tym, że Ministerstwo podjęło inicjatywę zmierzającą do wyznaczenia grzebowiska z wykorzystaniem poligonu wojskowego. Niemniej jednak tereny poligonów wojskowych są usytuowane na gruntach Skarbu Państwa. W przeważającej większości grunty te stanowią lasy i pozostają w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. W użytkowanie wojsku zostały przekazane na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach (Dz. U. z 2020r. poz. 1463, z późn. zm.)⁷ oraz Porozumienia MON i DGLP w sprawie warunków użytkowania lasów na potrzeby związane z obroną i bezpieczeństwem państwa z dnia 25 września 2019 r. Właściwości zarządcze do ww. gruntów posiadają właściwe nadleśnictwa będące w strukturze organizacyjnej Lasów Państwowych. Lasy Państwowe, jako państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, nad którą nadzór sprawuje minister właściwy ds. środowiska, reprezentują Skarb Państwa w

⁵ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko Rada Ministrów (Dz. U. z 2021 r. poz. 247, 784 i 922).

⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839).

⁷ Ustawa z dnia 28 września 1991r. o lasach (Dz. U. z 2020r. poz. 1463, z późn. zm.).

zakresie zarządzanego mienia. Pozostałe grunty poligonów wojskowych, pozostające w trwałym zarządzie (lub zarządzaniu) Ministerstwa Obrony Narodowej, są zabudowane budynkami, budowlami i obiektami obronnymi, infrastrukturą techniczną i drogową, gdzie nie jest możliwe wykonanie grzebowisk dla zwłok zwierzęcych.

Z uwagi powyższe uwarunkowania Minister Obrony Narodowej w konsekwencji nie posiada właściwości (kompetencji) do dysponowania gruntami leśnymi na cele inne niż realizacja zadań w dziedzinie obronności.

Podsumowując należy podkreślić, że skala obecnej epizootcji HPAI w Europie spowodowała wiele problemów doświadczając, poza Polską, w znacznym stopniu kraje takie jak Francja czy Niemcy. Zwiększona presja środowiskowa wirusa, z jaką mamy do czynienia w tym roku, wynika przy tym m.in. z uwarunkowań meteorologicznych.

W Polsce przyjęta strategia zwalczania grypy ptaków zaczyna przynosić efekty, a organy Inspekcji Weterynaryjnej, pozostając w stanie podwyższonej gotowości, z dużym zaangażowaniem realizują zadania związane z wykrywaniem i zwalczaniem grypy ptaków. Realizacja tych zadań opiera się na ścisłej współpracy z różnymi instytucjami i służbami, na różnych poziomach, w tym w ramach zespołów zarządzania kryzysowego funkcjonujących na różnych szczeblach. Należy przy tym podkreślić, że mobilizacja i wspólne działania konieczne są nie tylko na poziomie odpowiednich służb, inspekcji czy straży, ale także podmiotów, które zajmują się chowem i hodowlą drobiu oraz innych ptaków. Przy czym stosowanie się w szczególności do obowiązujących zasad bioasekuracji jest istotnym czynnikiem ograniczającym szerzenie się choroby i pozwala na ograniczanie strat dla całego sektora drobiarskiego.

Z poważaniem

Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szymon Giżyński
Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/